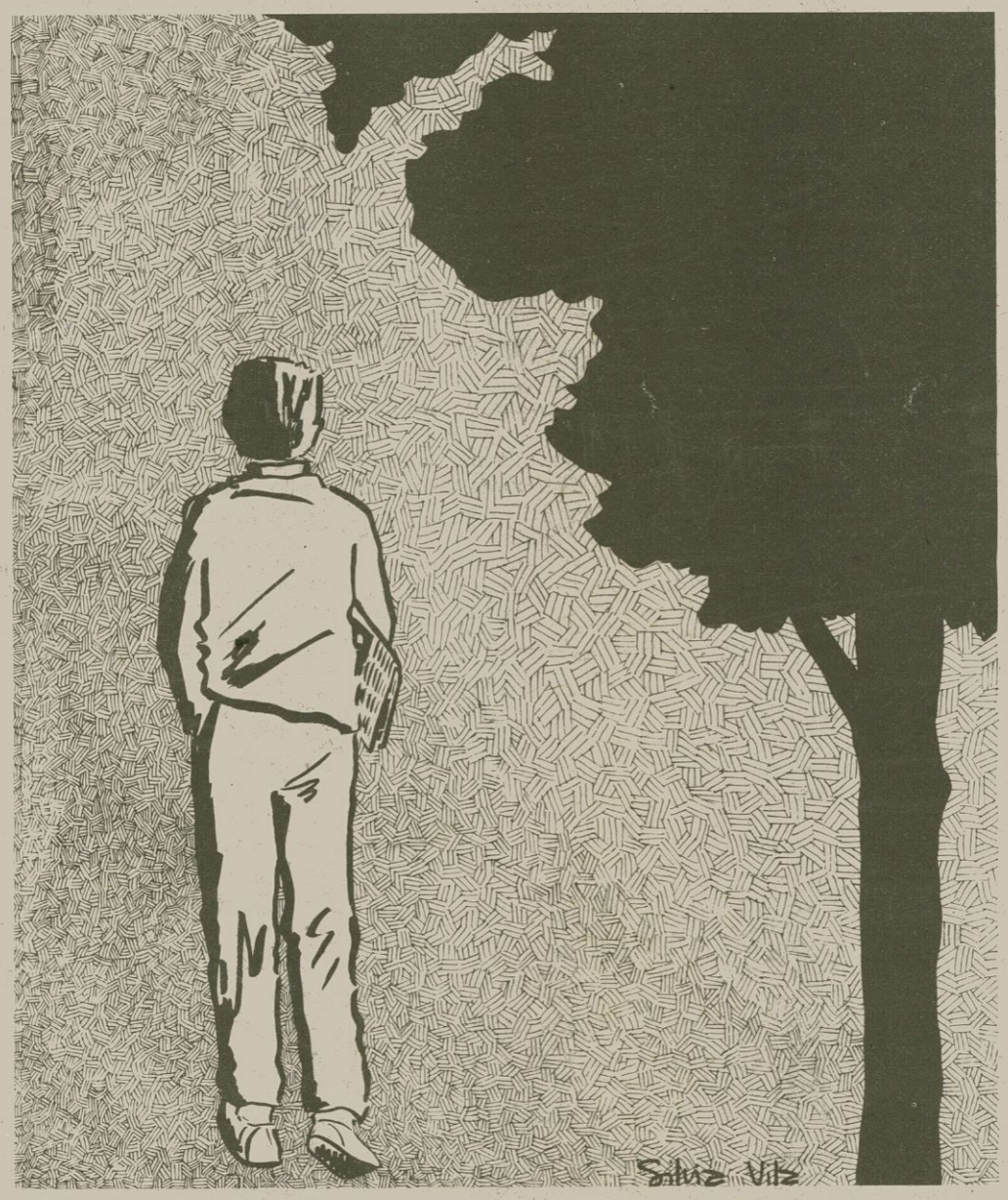
L'últim cap de setmana

Joaquim Carbó (Caldes de Malavella, 1932). Escriptor. L'any 1962 va publicar el seu primer recull de contes, *La sortida i l'entrada*. Amb *Solucions provisionals* (1965) va guanyar el premi Víctor Català 1964. Des de llavors ha publicat amb regularitat narracions i novel·les. Va ser un dels fundadors de la revista *Cavall Fort* i s'ha dedicat a la literatura juvenil.

Sílvia Vila (1951). Il·lustradora. Ha realitzat estudis a Llotja en diverses especialitats. Col·labora assíduament a diaris i revistes. Ha participat en diverses exposicions de caràcter científic i itinerant. Il·lustra llibres de text i també treballa en el disseny d'objectes de papereria.

Joaquím Carbó

Accelero quan passo davant l'església: no voldria que en sortissin els clients de les nou i que em passessin al davant. He d'arribar al forn abans, si no vull fer cua. Me'n surto, i ja amb els croissants dins la bosseta de plàstic, preparo els diners per al diari. Quan ho tinc tot, respiro a fons. És el moment que s'obren les portes del temple i tot de gent endiumenjada s'escampa pel poble. M'he llevat massa tard, però no me'n penedeixo: és l'únic dia de la setmana que m'ho puc permetre. I avui m'hi he repenjat.

Com que no em sobra temps, faig drecera i no evito de passar, com d'altres vegades, pel davant de la caserna dels guàrdies civils. N'hi ha dos que s'entaforen dins un quatrellaunes armats fins a les dents. Vés a saber on van, ara! Un altre, amb la metralleta sota el braç, m'escorcolla amb la mirada mentre m'hi acosto amb el cap ficat dins el diari a la capçalera del qual hi ha una fotografia amb un primer pla dels morts de l'última bomba.

Quan entro a la casa no trobo gairebé cap diferència amb el clima del carrer. L'aire que hi ha fet córrer la parenta en obrir les finestres de bat a bat s'ha emportat la mica d'escalfor que hi podia restar de la nit anterior. Em dirigeixo a la cuina on la llet bull i em sento altre cop en el món dels vius quan l'engoleixo amb avidesa, tot i el risc d'escaldar-me la llengua.

Ja està! Ja hem esmorzat. D'aquí a uns mesos, quan faci bon temps, aquesta serà la millor hora del dia: sortiré a l'eixida, on ja arribarà el sol, i llegiré el diari a poc a poc, triant allò que em pot interessar. El diari i el suplement, perquè tal dia com avui, diumenge, també serem a Morvià i la vida lliscarà lenta, dolça i tranquil·la, sense les presses ni les empentes del metro, el tuf d'aixella suada, i els colzes i les esquadres dels estudiants que se't claven als ronyons.

Llavors, amb el bon temps, no em caldrà buscar l'exili per llegir el diari. Avui, sí. Avui, dins la casa, hi fa fred.

Surto altre cop, amb el diari sota el braç i amb la panxa plena. I camino amb les mans a la butxaca, el cap ensorrat en els colls d'un parell de jerseis. Aviat deixo enrera les últimes cases del poble. Sort que vivim a tocar el camí del bosc perquè així m'estalvio de travessar-lo altra vegada. El camí, enfangat, queda ben definit pels esbarzers que creixen a banda i banda. En un pi encara hi queden un parell de pinyes tan altes que ningú s'ha atrevit a abastar. Hi destaquen els nius d'un blanc viu de les processionàries que s'han instal·lat a les branques més tendres: les maleeixo sense obrir la boca per no engolir l'aire directament. A mesura que m'enfilo, descobreixo una llenca més gran de país. Primer, els camps que hi ha a tocar dels esbarzers. Després, les cases del poble —aviat veuré la meva i les del veïnat, com una maqueta de suro—, més enllà la carretera, amb automòbils de joguina que circulen sense que se'ls pari la corda i, ja en els límits de l'horitzó, unes serralades que destaquen pel seu blau fosc, diferent del cel assolellat d'avui, amb una franja blanca de neu que marca la frontera entre cel i terra.

Els esbarzers es dilueixen i cada cop trobo més lledoners, sense fulles, amb les branquetes plenes de punxes. No serà fàcil que avui se m'esmunyi un conill de bosc entre les cames, perque això no sol passar mentre dura la presència dels caçadors que, amb l'escopeta a punt i el sarró més buit que la panxa d'una guineu quan neva, es retallen per les carenes fent anar els gossos amunt i avall amb xiulets i crits guturals que pertanyen a algun codi que no entenc, ni ganes...

He hagut de treure les mans de les butxaques perquè el pendent del camí incrementa el desnivell i m'he d'ajudar fent anar els braços, com si volgués tallar l'aire. Esbufego i la calor se m'escampa pel cos. Ja només sento gelor a la punta del nas, al clatell —pel record de l'aigua que no s'ha acabat d'assecar— i a les orelles. Després del darrer revolt el sol ja m'acompanyarà tota l'estona. Ara el rebo de gairell. M'aturo uns segons per respirar a fons i contemplar el panorama. Els camps tenen un to de terra viva, com si els acabessin de llaurar. El blat encara no ha aconseguit treure el nas. Els boscos de pins són d'un verd apagat, amb alguna clapa ben fosca. El sotabosc, però, és viu. La molsa, xopa d'humitat, arriba fins a l'extrem del marge. Quan sigui al pujol, i a partir de l'esplanada grisa, de roca que s'esmicola per l'erosió, caminaré per una ruta meva, particular, entre eixutes mates de farigola i romaní que encara conserven records de l'estiu passat. En trenco un brot i el mastego per retrobar el gust d'allò que ja m'entra pels narius, tot negligint unes mates d'espígol massa sec, exhaust després de la passada tardor.

Camino amb més seguretat cap al meu recés. Abans, però, deixo enrera tres cotxes que, amb la seva absurda presència dins el bosc, em recorden la dels caçadors que ronden per la carena. De dins d'algun dels vehicles en surt una música sincopada i estrident que em neguiteja. L'escolta embadalida la dona d'algun dels caçadors que ha accedit a acompanyar l'home al bosc, però que m'hi jugaria qualsevol cosa que calça talons de pam i que ni tan sols hi posarà els peus, a terra.

Ja fa estona que el sol ha arribat al meu racó preferit en aquesta època de l'any. Comprovo amb la mà que el terra és sec i m'entretinc uns segons buscant la posició més còmoda que em permetrà de seure i llegir, tranquil i serè, lluny de tota mena de sorolls. Intento adaptar l'esquena al perdís i no me n'acabo de sortir fins que no fixo els peus en el tronc d'un arbre. Tot i que no passa un alè d'aire, de tan arrecerat que estic, i que el sol em cau de pla al damunt, no sento la necessitat de treure'm cap jersei. Em costa d'entendre'm amb el diari: els ulls es ressenten de la claror tan viva que m'assalta: he d'ofegar un esternut. És com quan m'assec davant la llar de foc amb un llibre del qual m'allunya l'espectacle de les flames que ballen, que es fan i es desfan, i de les guspires que s'enfilen per la xemeneia mentre un tronc es queixa i després es peta, del fum que vacil·la abans d'enfilar-se cap a la teulada per perfumar el poble amb l'olor de llenya que crema.

Ara és un ocell el que trenca l'harmonia del cel, així com abans ha estat el deixant d'un avió supersònic que ha aparegut uns segons després que el seu brunzir em fes buscar-lo inútilment entre les branques del pi que em protegeix. Després, m'entretinc amb un petit fragment d'escorça que he pogut arrencar amb els dits. O la tija seca que acabo d'escapçar i amb què em burxaré les dents. Busco inútilment la família d'esquirols que altres vegades he vist evolucionar —aquesta pinya vull, aquesta no vull—, saltant d'una branca a l'altra, i que fugen així que em clissen.

Finalment, desplego el diari i m'endinso aviat en un dels articles de fons després de passar la vista, moderadament escruixit, per les primeres pàgines tan plenes de l'habitual violència a nivell espacial, mundial, continental, estatal, nacional, local i familiar... Perdo la noció del temps i, de sobte, m'esvero. Intueixo la presència inesperada d'un ésser viu que se'm materialitza tot seguit. És un gos. Un gos de cacera. Un quisso insignificant, dels que aixequen les peces, però que, si convé, s'enfronten amb el senglar. M'incorporo lleugerament perquè se m'acosta. M'ensuma. Em mira amb una expressió que em costa identificar. Alarmat, encongeixo les cames, a tall de parapet, i la bèstia s'hi enfila, com si em volgués fer servir de receptable d'algun dels seus sucs nauseabunds. Estic indignat, però no sé què he de fer. Dubto entre aixecar-me i fugir o clavar-li una guitza a les parts sensibles, que ara mostra força engrescades. No m'ho sé prendre malament. Sempre és millor voler fer l'amor que no pas la guerra, penso, recordant tronats eslògans d'una època tan superada, però no tinc ganes de seguir-li el joc i decideixo aixecar-me després de desferme de la seva abraçada. Ho faig tot sense dir ni una paraula perquè no vull trencar el silenci que m'envolta. I això és el que em perd. Quan començo a posar-me dret, tot esclata al meu voltant i caic terriblement ferit...

Així que torno a tenir consciència d'estar viu, malgrat tot, només puc recordar la inesperada presència d'aquells homes que, seguint la pista que els marcava el gos, han buidat les seves armes així que m'han detectat, quan, sense veure'm del tot, m'han pres per una peça de caça major: un senglar o l'home de les neus...

Tinc el mal instal·lat a tot el cos: he rebut un parell de terribles perdigonades que em dessagnen. He tornat a perdre el coneixement, perquè així que el recupero he de fer memòria altra vegada del que m'ha portat a aquest estat. El silenci que hi tornaria a haver al meu voltant seria absolut si no fos que algú em colpeix les temples amb un martell. M'arrossego per terra. No sé cap a on. Em fixo un objectiu: tornar al poble, més que per ser atès, si és que això em pot ser encara d'alguna utilitat, per localitzar els que m'han ferit. Per denunciar-los. Necessito venjar-me. Només m'aguanta aquesta flama: la venjança... Si m'han ferit, si han estat capaços de deixar-me per terra en aquest estat, me n'he de venjar. Cal de totes passades que els encalci. Hi he de posar, en aquesta empresa, fins a la darrera gota de sang, i sé que no parlo en sentit figurat.

M'arrossego primer amb els colzes i amb els genolls i sento com si se'm clavessin ganivets per tot el cos. Un cop sóc més enllà del marge que em protegia del vent, m'estintolo i camino unes passes. Tinc una fita, una dèria, un camí. No sé quantes vegades caic, però mai no torno la mirada enrera. No m'interessa el rastre vermell que deixo. El sol no m'enlluerna perquè tinc els ulls xops de llàgrimes vermelles. Torno a caure i ja no em sé aixecar més. He perdut la noció del temps i no sé l'estona que fa que m'arrossego. Sento que perdo alguna cosa pel camí i m'aturo fins que recupero el diari que ara engrapo com la darrera cosa que em lliga al passat, a allò que pot representar una continuïtat, i l'arrossego amb mi. Vomito i no em fa res de passar pel damunt del suc pudent que he deixat per terra. Ja no hi ha manera de recuperar el silenci. Tot són sirenes, avions que passen, frens de metro que xerriquen, màquines que xisclen, crits, despertadors que no paren, músiques violentes que colpegen els timpans. No m'és possible seguir el vol majestuós de l'esparver ni els saltirons dels pardals. La bena roja que em cobreix la visió em dirigeix implacablement en una direcció. Quan noto que el terra s'endureix i que la barbeta refrega contra roca dura, sé on he arribat. Aixeco el cos i amb els braços aletejo al meu voltant per ensopegar els vehicles dels caçadors. Els he de trobar, he de desinflar les rodes amb les ungles o amb les dents. He d'embrutar de sang els parafangs per evitar que escapin del càstig que mereixen... Però no els trobo. Obro els ulls. Per un instant es fon el tel rogenc i comprovo desesperat que no queda cap rastre dels caçadors ni dels seus automòbils. Em sorprèn veure el sol estranyament inclinat, quan ara mateix, en llegir el diari, era dalt de tot. Em sento estafat però decidit: no m'han rematat, que és el que haurien d'haver fet si volien evitar la meva venjança. Ara baixaré fins al poble. El camí és fàcil, més planer. El difícil era arribar fins aquí. Fins i tot podré reposar abans de posar-m'hi. Ho faig. M'estiro tan llarg com sóc. Torno a mirar al meu voltant. Ensopego amb el diari. Tinc una bona idea: hi escriuré un missatge. Suco els dits amb la sang que regalima dels forats dels jerseis i amb l'índex dibuixo uns signes sobre el paper. M'esforço per fer-los intel·ligibles, però el dit s'enganxa amb el paper justament on hi ha la fotografia en blanc i negre dels morts esventrats víctimes de l'explosió del camió bomba.

La meva sang s'hi barreja i tot recupera el seu color natural. És l'última cosa que veig perquè tanco els ulls disposat a descansar. Em convé dormir uns minuts. I, després, reprendré el camí. Tard o d'hora. Sé que ho faré. Ho sé. Ho...

El conte «Vulgaritats», publicat a l'AVUI el 14 d'agost passat, ha estat editat per les edicions LaSal en un volum de narracions de Dolors Monserdà sota el títol «Del món»

Avui, 1988-09-04, p. 34.
Servei de Gestió Documental, Arxius i Publicacions de l'Ajuntament de Girona (www.girona.cat/sgdap)